

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/wydawnictwo/o-ksiazkach/poczytaj/nie-tylko-o-ksiazkach/103995,O-Armii-Polskiej-w-ZSRS-i-generale-Wladyslawie-Andersie.html>
03.03.2026, 00:17

O Armii Polskiej w ZSRS i generale Władysławie Andersie

Z autorem książki „Armia Andersa w ZSRS 1941–1942. Niespełnione braterstwo broni z Armią Czerwoną” prof. Sławomirem Kalbarczykiem, rozmawia dr Rafał Leśkiewicz, redaktor naczelny portalu przystanekhistoria.pl.

04.08.2020

dr Rafał Leśkiewicz (RL): Opublikował Pan swoją nową książkę popularnonaukową o wybitnym dowódcy, patriocie i w gruncie rzeczy postaci tragicznej – gen. Władysławie Andersie i Armii Polskiej w ZSRS. Do kogo skierowana jest ta książka? Zachęcając do jej przeczytania, na jakie różnice względem dotychczas opublikowanych prac poświęconych tej postaci, zwróciłby Pan uwagę?

dr hab. Sławomir Kalbarczyk (SK): Napisałem książkę popularnonaukową – i był to wybór całkowicie świadomy. Uznałem, że tak ważki i nośny temat, jakim jest fenomen Armii gen. Andersa na terytorium sowieckim i pewne nowe ustalenia badawcze, które są zawarte w tej książeczce, nie powinny ograniczać się do wąskiego kręgu specjalistów. Tak zapewne by się stało, gdybym przygotował pracę ściśle naukową, na – dajmy na to – 700 czy 800 stron. A czym praca ta różni się od innych książek poświęconych temu tematowi? Jak już wspomniałem – są w niej zawarte pewne nowe ustalenia, mam nadzieję, że nie najgorzej udokumentowane. Zatem jedynie w pewnym zakresie praca ta powtarza to, co już wiemy. Są nowe wątki, nowe fakty i nowe interpretacje. Warto o nich wiedzieć, bo historia – to także nasza współczesność. Przecież dzisiaj znaczna część rosyjskiej historiografii głosi tezę o „winie” władz polskich za rzekomo jednostronne wyprowadzenie Armii Andersa ze Związku Sowieckiego. Warto wiedzieć, jak było naprawdę.

RL: Zaczyna Pan swoją książkę od krótkiego rozdziału poświęconego historiografii armii gen. Władysława Andersa. W obiegu naukowym jest wiele prac charakteryzujących się różnym poziomem i głębią podnoszonych zagadnień poświęconych zarówno Armii Andersa jak i samemu Andersowi. Czy o generale Andersie i okolicznościach powstania jego Armii wiemy już wszystko?

SK: Oczywiście, że nie – badacze historii najnowszej pracują przecież na ciągle nie do końca rozpoznanej bazie źródłowej. Zawsze można odnaleźć nowe materiały, które zmieniają dotychczasowe ustalenia. W szczególności dotyczy to tematów, gdzie w grę wchodzi archiwa rosyjskie, a zaliczają się do nich także dzieje Armii gen. Andersa. Kto wie, jakie tajemnice kryją jeszcze przed nami? Może odnajdą się w nich np. zapisy obrazujące rozmaite wewnętrzne narady i dyskusje władz sowieckich? Z reguły nie wiemy, jak one wyglądały. Tytułem przykładu warto by wiedzieć, jak wypracowano decyzję, którą 11 lipca 1941 r. gen. Sikorskiemu przekazał sowiecki ambasador w Londynie – Iwan Majski. Mówiła ona, że rząd sowiecki zgadza się na utworzenie w ZSRS Armii Polskiej. Co poprzedziło wyrażenie zgody? Nie przyszła ona chyba władzom sowieckim łatwo, biorąc pod uwagę to, co jeńcy polscy przeszli w Sowietach przez dwa lata w niewoli, a obywatele polscy w łagrach czy na zesłaniu. Obawa, że nie będą chcieli walczyć „ramię w ramię” ze swymi ciemnizycielami musiała nasuwać się sama. A reasumując: nie wiemy wszystkiego, ale wiemy coraz więcej.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)

Sławomir Kalbarczyk

ARMIA ANDERSA W ZSRS

1941–1942

Niespełnione braterstwo broni
z Armią Czerwoną

[Sławomir Kalbarczyk, Armia Andersa w ZSRS 1941–1942. Niespełnione braterstwo broni z](#)

[Armia Czerwona, Warszawa 2020, 176 s., ISBN: 978-83-8098-920-7](#)

Seria wydawnicza: „Biblioteka Biuletynu IPN”, tom 6

Zakulisowe rozmowy przywódców polskich na uchodźstwie, polityków sowieckich, brytyjskich i amerykańskich, konflikty interesów między głównymi siłami sceny politycznej czasów II wojny światowej, nieporozumienia na szczeblu dyplomatycznym, błędna interpretacja faktów oraz słów adversarzy – i wreszcie powstanie w 1941 r. Armii Andersa oraz jej ewakuacja do Iranu w 1942 r. Temu właśnie poświęcona jest książka Sławomira Kalbarczyka.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Rozmowa

Powiązane wiadomości

Dyskusja wokół książki Sławomira Kalbarczyka „Armia Andersa w ZSRS 1941–1942. Niespełnione braterstwo broni z Armią Czerwoną” – 7 października 2020